

RP 111/2008 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 18 § i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna i fråga om den kommunala social- och hälsovården enligt lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården ändras så, att statens andel av driftskostnaderna för social- och hälsovården 2009 höjs från 32,74 procent till 34,64 procent. Kommunernas andel av dessa kostnader sjunker då i motsvarande mån från 67,26 procent till 65,36 procent.

Kommunernas kompensation för förlorade skatteinkomster som hänför sig bland annat till lindringen av beskattningen av förvärvs-

och pensionsinkomster har beaktats som en faktor som inverkar höjande på statsandelsprocenten för social- och hälsovården. Bland annat de interna överföringar som regeringsprogrammet förutsätter samt överföringar av vissa uppgifter till staten i samband med kommun- och servicestrukturreformen har beaktats som faktorer som inverkar sänkande på statsandelsprocenten.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2009 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2009.

MOTIVERING

1. Nuläge

Staten och kommunerna deltar i finansieringen av de kommunala tjänsterna i enlighet med kommunernas statsandelssystem. Statsandels- och statsunderstödssystemet består av uppgiftsvisa statsandelar för undervisnings- och kulturväsendet, statsandelar för social- och hälsovården samt en allmän statsandel och en utjämning av statsandelarna baserad på skatteinkomster. Systemet kompletteras av ett finansieringsunderstöd enligt prövning för kommuner med tillfälliga eller exceptionella ekonomiska svårigheter. Kommunerna kan beviljas statsandel också för anläggnings- och utvecklingsprojekt. Dessutom stöds kommunsammanslagningarna med sammanslagningsunderstöd.

Beträffande statsandelar föreskrivs i lagen om statsandelar till kommunerna (1147/1996), lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992) samt i

lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998).

Trots avvikelserna i fråga om beräkningsgrunderna för statsandelssystemet inom de olika sektorerna är den statliga finansiering som grundar sig på statsandelssystemet övergripande pengar som inte är anvisade för något visst ändamål, och kommunerna beslutar själva om den interna allokeringen av dessa pengar. De sektorsvisa statsandelarna står även i övrigt i nära samband med varandra, speciellt via utjämningen av statsandelar utifrån kommunens skatteinkomster samt justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna.

Kommunernas andel av kostnaderna för den kommunala social- och hälsovården år 2008 var 67,26 procent och statens andel 32,74 procent.

Verkställigheten av underhållsstöd och in- drivningen av underhållsstöd överförs från kommunerna till Folkpensionsanstalten i en-

lighet med lagen om underhållsstöd (580/2008) som träder i kraft den 1 april 2009. Enligt regeringens proposition (RP 49/2008 rd) är avsikten att i statsbudgeten under social- och hälsovårdsministeriets huvudtitel föreslå ett nytt anslagsmoment för underhållsstöd år 2009. För momentet har ungefär 122 miljoner euro reserverats i rambeslutet för betalning av underhållsstöd för år 2009. År 2009 kommer statsandelmomentet för social- och hälsovården i enlighet med rambeslutet att minskas med nettobeloppet av de kostnader som således uppstår motsvarande ungefär 72 miljoner euro år 2009 och under senare år i 2009 års priser ungefär 96 miljoner euro.

Sjukförsäkringslagen (1224/2004) ändrades genom en lag 1203/2007 som trädde i kraft den 1 januari 2008 så att de sjukvårdskostnader som föranleds kommunerna för personer som bor utomlands ersätts med statsmedel från ingången av 2008. Enligt lagens ikraftträdelsebestämmelse ersätter Folkpensionsanstalten de kostnader som uppkommer för enheter som tillhandahåller offentliga hälsovårdstjänster från och med den 1 januari 2009. I enlighet med rambeslutet kommer kommunernas statsandelar för social- och hälsovården att minskas med 7 miljoner euro vilket motsvarar det belopp av kostnader som föranleds staten.

I samband med budgetpropositionen överlämnar regeringen till riksdagen en proposition med förslag till lag om arrangemang för att utreda sexuellt utnyttjande av barn. Enligt regeringens proposition överförs kostnadsansvaret för rättspsykiatriska undersökningar av barn och unga från kommunerna till staten. Statsandelmomentet för social- och hälsovården kommer 2009 i enlighet med rambeslutet att minskas med 4 miljoner euro, som motsvarar det kostnadsbelopp som lagändringen föranleder staten.

2. Föreslagna ändringar

Det föreslås att 18 § 1 mom. i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården ändras så, att statsandelsprocenten för social- och hälsovården höjs till nettobelopp med 1,90 procentenheter. I den fö-

reslagna höjningen beaktas en höjning på 2,34 procentenheter och sänkningar på totalt 0,44 procentenheter. Enligt propositionen höjs statsandelen för driftskostnaderna för social- och hälsovården från 32,74 procent till 34,64 procent år 2009. Kommunernas andel av dessa kostnader sjunker då i motsvarande mån från 67,26 procent till 65,36 procent.

Den höjning på 2,34 procentandelar som ska beaktas vid beräkningen av statsandelsprocenten beror på kommunernas kompensation för förlorade skatteinkomster som hänförs sig bland annat till lindringen av beskattningen av förvärvs- och pensionsinkomster.

Det föreslås att statsandelsprocenten sänks med 0,22 procentenheter till följd av den sänkning av statsandelarna som hänförs sig till genomförandet av de interna överföringar som förutsätts enligt regeringsprogrammet. Sänkningen av statsandelsprocenten beror till 0,21 procentenheter på de överföringar av uppgifter som hänförs sig till kommun- och servicestrukturreformen. År 2009 ska staten börja ordna och finansiera underhållsstödet, ersättningarna av utlänningars sjukvårdskostnader samt ersättningarna för rättspsykiatriska undersökningar av barn och unga. Dessutom föreslås att statsandelsprocenten sänks med 0,01 procentenheter till följd av en anslagsöverföring till genomförandet av det nationella utvecklingsprogrammet för social- och hälsovården (KASTE) åren 2009—2011.

3. Propositionens ekonomiska konsekvenser

Till följd av lagändringen kommer kommunernas statsandelar för driftskostnaderna för social- och hälsovården att öka med sammanlagt 303,7 miljoner euro.

Vid dimensioneringen av anslaget har som tillägg beaktats 374 miljoner euro som en kompensation till kommunerna för förlorade skatteinkomster. I kompensationen har beaktats lättningen i beskattningen av arbete och inflationsjusteringen i anslutning därtill (143 milj. euro), omvandlingen av det tidigare förvärvsinkomstavrdraget inom statsbeskattningen till ett arbetsinkomstavrdrag (93 milj.), lättningen i beskattningen av pensionsinkoms-

ter (131 milj.), höjningen av hushållsavdraget (24 milj.) och höjningen av självriskan för resekostnadsavdraget (-17 milj.).

Som avdrag av anslaget har beaktats sammanlagt 70,3 miljoner euro. Av beloppet föränleds 35 miljoner euro av genomförandet av de interna överföringar som förutsätts enligt regeringsprogrammet. Minskningen i statsandelarna beror till 33,8 miljoner euro på överföringen av uppgifter som hänför sig till kommun- och servicestrukturreformen. Överföringarna av uppgifter föränleder en minskning på sammanlagt 83 miljoner euro. Största delen, 72 miljoner euro, föränleds av att underhållsstödsuppgifterna överförs från kommunerna till Folkpensionsanstalten. Överföringen av ersättandet av sjukvårdskostnader för utlänningar på staten föränleder en minskning på 7 miljoner euro. Överföringen av ersättandet av rättspsykiatriska undersökningar av barn och unga föränleder en minskning på 4 miljoner euro. Minskningarna genomförs till 49,2 miljoner euro genom att kostnaderna för underhållsstöd stryks från de kalkylerade kostnaderna som statsandelen grundar sig på.

Som en minskning av statsandelarna har dessutom beaktats 1,5 miljoner euro som kommer att överföras till genomförandet av KASTE-programmet 2009—2011.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet. Propositionen har be-

handlats i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning.

5. Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2009 och avses bli behandlad i samband med den.

Propositionen hänför sig till regeringens proposition med förslag till lag om inkomstskatteskalen för 2009 samt till vissa andra ändringar i inkomstskattegrunderna, som överlämnas separat till riksdagen. Det skattebortfall som åtgärder i enlighet med den ovannämnda propositionen orsakar kommunerna kompenseras kommunerna genom att statsandelsprocenten inom social- och hälsovården höjs i enlighet med de bestämmelser som föreslås i denna proposition.

6. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2009.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft. Som en åtgärd som verkställigheten av lagen förutsätter fastställs grunderna för statsandelen 2009 hösten 2008 under förutsättning att lagen träder i kraft vid ingången av 2009.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 18 § i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 3 augusti 1992 om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992) 18 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1377/2007, som följer:

18 §	del av de kostnader som bestäms enligt denna lag är 65,36 procent och statens andel 34,64 procent.
<i>Statsandel för kommunernas driftskostnader för social- och hälsovården</i>	-----

Kostnaderna för den kommunala social- och hälsovården fördelas 2009 mellan kommunerna och staten så att kommunernas an-

Denna lag träder i kraft den 20.
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 12 september 2008

Republikens President

TARJA HALONEN

Omsorgsminister *Paula Risikko*

*Bilaga
Parallelltexter*

Lag

om ändring av 18 § i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 3 augusti 1992 om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992) 18 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1377/2007, som följer:

Gällande lydelse

18 §

Statsandel för kommunernas driftskostnader för social- och hälsovården

Kostnaderna för den kommunala social- och hälsovården fördelas 2008—2011 mellan kommunerna och staten så att kommunernas andel av de kostnader som bestäms enligt denna lag är 67,26 procent och statens andel 32,74 procent.

Föreslagen lydelse

18 §

Statsandel för kommunernas driftskostnader för social- och hälsovården

Kostnaderna för den kommunala social- och hälsovården fördelas 2009 mellan kommunerna och staten så att kommunernas andel av de kostnader som bestäms enligt denna lag är 65,36 procent och statens andel 34,64 procent.

*Denna lag träder i kraft den 20.
Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.*
